

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра хімії та фармації

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Фармація»
_____ Сергій КОВАЛЬОВ

«_____» _____ 20__ р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова вченої ради медичного
факультету №1
_____ Микола РЯБУШКО

Протокол від _____ 20__ р. №__

СИЛАБУС
Гомеопатичні засоби
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня

освітньо-професійна програма
форма навчання
курс(и) та семестр(и) вивчення

навчальної дисципліни

другий (магістерський) рівень вищої освіти
22 «Охорона здоров'я»
226 «Фармація, промислова фармація»
магістерський фармації

«Фармація»
денна
2 курс, 4 семестри

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри хімії та фармації

Зав. кафедри _____ Сергій КОВАЛЬОВ

Протокол від _____ 20__ №__

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, вчене звання	Ковальов Сергій Володимирович, д.фарм.н.,професор Дев'яткіна Наталія Миколаївна, к.мед.н., доцент Власенко Наталія Олександрівна, к.фарм.н., викладач
Профайл викладача (викладачів)	https://.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532) 56-20-59
E-mail:	@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті університету	https://.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни (модуля)

Кількість кредитів / годин – 3/90, із них:

Лекції (год.) – 0;

Практичні (семінарські) заняття (год.) –30;

Самостійна робота (год). – 60;

Вид контролю залік

Ознаки навчальної дисципліни Характер дисципліни – вибірковий компонент

Політика навчальної дисципліни

Шановні здобувачі вищої освіти! Кафедра хімії та фармації вибудовує політику навчальної дисципліни з урахуванням норм законодавства України «Про освіту», «Про вищу освіту», Статуту Полтавського державного медичного університету та наступних Положень:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті.

Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету.

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті.

З вищезазначеними Положеннями можна детально ознайомитися за посиланням:

<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>

Загально-обов'язкові вимоги до здобувачів освіти: виконання графіку навчального процесу та вимог навчального плану, обов'язкове відвідування всіх видів занять (неприпустимість пропусків, запізень); дотримання правил поведінки на заняттях (брати активну участь при розгляді теми, вимикати телефон під час занять, дотримуватись правил техніки безпеки та культури поведінки); підготовка до практичних занять (написання в зошиті медичних рецептів, фармакологічної характеристики лікарських препаратів, вирішення тестових завдань за темою заняття), глибоке та всебічне оволодіння знаннями та навичками з дисципліни.

Академічна доброчесність є фундаментом сталого розвитку вищої освіти та моральним імперативом для її подальшого вдосконалення. Ми дотримуємося політики академічної доброчесності, визначеної Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/88o0ZHjaf3yP9IvQe51EoRkqhgN3UWIob7oh41np.pdf

Викладачі кафедри оцінюють результати навчання прозоро та відкрито. Якщо ви не згодні з результатами оцінювання, скористайтеся рекомендаціями Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/DDgFa7zhzJAcNHnKamWyKPDd1P2msJNfrEAv36Bu.pdf

Шановні здобувачі освіти! Наша кафедра активно впроваджує технології дистанційного навчання, які є актуальними в умовах карантину і військових дій, та керується Положенням про дистанційну форму навчання в Полтавському державному медичному університеті, синхронні заняття проводяться в Zoom, асинхронні – Googleclass room. https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/03JNND8llh5H8KhDdFbMIJPEIQnAzB7UNwxCvRGy.pdf

Кафедра заохочує здобувачів вищої освіти додатковими балами за участь у науково-дослідницькій роботі.

Кафедра визнає результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Naj27POg8c3ZiBAbT1czec3PYWQqO6YDuB7I2qq2.pdf

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Програма з навчальної дисципліни «Гомеопатичні засоби» складена для підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація», освітньо-професійна програма «Фармація».

Дисципліна «Гомеопатичні засоби» є вибірковою компонентною освітньо-професійної програми.

Впровадження в фармацевтичну практику сучасних фармакологічних засобів у значній кількості випадків призводить до ускладнень - розвитку лікарської хвороби з багатьма її проявами, в першу чергу до алергічних реакцій: тяжкого ураження шкіри, внутрішніх органів, астматичного стану, анафілактичного шоку.

Профілактика лікарської хвороби - це, насамперед, використання таких методів лікування, які позбавлені цих ускладнень.

Одним з них є гомеопатичний метод, який використовує в своєму арсеналі препарати в основному мінерального, рослинного та тваринного походження у малих дозах.

Нові відкриття сучасної науки свідчать про біологічну активність таких доз, що є теоретичним обґрунтуванням гомеопатичного лікування.

Викладання програми елективного курсу ставить за мету створення у студента - майбутнього фармацевта правильного уявлення про гомеопатичний метод лікування як суто індивідуальну терапію, методологію гомеопатії, походження та виготовлення гомеопатичних ліків, використання гомеопатичних препаратів при деяких патологічних станах, зокрема хронічних захворюваннях порожнини рота.

Робоча навчальна програма навчальної дисципліни складається з 1-го модуля, до складу яких входять 2 змістових модуля.

Предметом вивчення є вплив гомеопатичних препаратів на здоров'я людини. Отриманні знання дозволять визначати правильний режим застосування, відповідну лікарську форму, можливі побічні реакції, небажану взаємодію.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити Навчальна дисципліна «Гомеопатичні засоби» базується на знаннях здобувачів освіти з фізичної та колоїдної хімії, біологічної хімії, технології ліків, патології, фармакології, фармацевтичної хімії та інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити Навчальна дисципліна «Гомеопатичні засоби» для освоєння дисциплін фармацевтична опіка, медичне та фармацевтичне товаровознавство, передатестаційна практика.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни вивчення дисципліни є створення у студентів цілісного уявлення про теоретичні і методичні аспекти гомеопатії, а також набуття практичних навичок виконання її в клінічних умовах.

Гомеопатія є дієвим засобом лікування, який підвищує функціональні можливості організму і ефективно використовується при дисфункціях окремих систем і органів. Про це свідчить не тільки історія її застосування, а й сучасний досвід і нові наукові розробки. На теперішньому етапі розвитку гомеопатичного методу дуже важливим є формування правильних уявлень про його можливості, місце в клінічній медицині, а також шляхи інтеграції з іншими видами лікування та профілактики захворювань, медичної реабілітації.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Гомеопатичні засоби» є: підготовка спеціаліста з достатнім обсягом теоретичних знань і практичних навичок для проведення максимально раціональної гомеопатії у конкретного хворого, оволодіння методологією індивідуального підбору ефективних та безпечних фітопрепаратів.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні, матриця компетентностей):

інтегральна: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі фармації та промислової фармації або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів фармацевтики і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасно

навченим.

4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, приймати обґрунтовані рішення.

спеціальні (фахові, предметні):

1. Здатність використовувати у професійній діяльності нормативно-правову базу України та рекомендації належних фармацевтичних практик.

2. Здатність застосовувати на практиці фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології, розуміти соціальні наслідки професійної діяльності, що засновані на моральних зобов'язаннях та цінностях, етичних нормах поведінки відповідно до Етичного кодексу фармацевтичних працівників України.

3. Здатність організовувати раціональне забезпечення населення та лікувально-профілактичних закладів рецептурними та безрецептурними лікарськими засобами та товарами аптечного асортименту.

На базі отриманих знань після закінчення курсу за вибором «Гомеопатичні засоби» студент повинен

знати:

1. Визначення та принципи гомеопатії, історію розвитку гомеопатії та сучасне наукове обґрунтування.
2. Походження гомеопатичних ліків та способи їх виготовлення.
3. Основні гомеопатичні препарати, що використовуються при лікуванні хворих з гострими респіраторними захворюваннями (ГРЗ), деякими алерголітичними проявами та дитячими захворюваннями (для нормалізації вікових обмінних процесів, стимуляції імунітету, усунення функціональних розладів і лікування алергічних реакцій), деякими психосоматичними та хронічними захворюваннями ротової порожнини.

вміти:

1. Проводити гомеопатичне обстеження хворого (збирати гомеопатичний анамнез, здійснювати ретельне об'єктивне обстеження):
 - виявити в спонтанній розповіді пацієнта ознаки для призначення гомеопатичного препарату;
 - провести спрямоване та непряме опитування;
 - оцінити генеалогічний анамнез;
 - виявити загальні модальності хворого;
 - оцінити результати фізикального та лабораторних досліджень.
2. На базі гомеопатичного анамнезу та об'єктивного обстеження призначати гомеопатичні засоби при деяких патологічних станах:
 - знати принципи визначення потенції та частоти прийому гомеопатичних засобів;
 - вміти виписати гомеопатичний рецепт;
 - вміти провести пошук відповідного гомеопатичного засобу за допомогою реперторіуму;
 - знати конституціональні особливості основних гомеопатичних препаратів;
 - знати показання та протипоказання для гомеопатичного моно лікування;
 - вміти призначити антигомотоксичні та ізопатичні ліки;
 - знати основні гомеопатичні препарати для індивідуального лікування хворих з ГРЗ;
 - знати основні гомеопатичні препарати для індивідуалізованого використання в стоматології.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті.

№	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Основи гомеопатії		
Змістовий модуль 1. Загальна гомеопатія.		
1.	Гомеопатія та її місце в сучасній медицині. Історія розвитку світової та вітчизняної гомеопатії. Основні поняття гомеопатії. Визначення гомеопатії. С. Ганеман - засновник гомеопатії. Основні праці С. Ганемана. Принципи гомеопатії. Д.В.Попов - засновник Київської школи гомеопатії. Основні поняття гомеопатії (лікарський патогенез, конституціональний тип, модальність і т.д.).	2
2	Походження, правила виготовлення та вибір умов застосування гомеопатичних засобів: дози, розведення, показання. Джерела знань про гомеопатичні засоби: випробування гомеопатичних ліків на здорових, дані токсикології та фармакології, спостереження за вживанням гомеопатичних ліків хворими, застосування гомеопатії у ветеринарії. Правила проведення випробувань гомеопатичних ліків. Вибір гомеопатичних препаратів ті їх дозування. Конституціональний та синдромальний підходи для вибору гомеопатичного препарату. Ранжування симптомів за точністю та цінністю. Шлях вибору гомеопатичних препаратів за Materia medica. Гомеопатичний реперторіум, його будова. Реперторіуми Д.Кента, Synthesis. Вибір гомеопатичного препарату за допомогою реперторіуму. Критерії вибору потенції гомеопатичного препарату.	2
3.	Методологія гомеопатичного обстеження (клінічне обстеження, анамнез, гомеопатична історія хворого). Закон Герінга. Лікарське загострення та його типи. Симптоми. Симптоми, їх використання в гомеопатії. Клінічне обстеження та гомеопатичний анамнез. Значення симптомів в гомеопатії. Етіологічні фактори, їх значення для призначення препарату. Характер відчуттів та його роль у постановці діагнозу. Модальність (умови виникнення) та їх значення для пошуку препарату. Пошук загальних, локальних симптомів та модальностей. Значення спадковості та анамнезу життя для призначення лікування. Гомеопатична історія хвороби. Роль фізикального та інструментально-лабораторного препарату. Оцінка динаміки стану пацієнта за законами К. Герінга.	2
4	Використання гомеопатичного методу в сучасних напрямках біологічної медицини: ізопатія, метод Фоля. Гомотоксикологія, органотерапія. Основні принципи і наукове обґрунтування гомотоксикології. Основні принципи антигомотоксичної терапії. Переваги антигомотоксичної терапії. Основні терміни і визначення гомотоксикології. Основні принципи, особливості дії, наукове обґрунтування. Показання та протипоказання до їх застосування. Використання принципів ізопатії в імунопрофілактиці, специфічній десенсибілізації. Фази захворювання за Г. Реккевегом.	2

5	Препарати рослинного походження, тваринного та мінерального походження. Основні клінічні показання.	2
6	Основні гомеопатичні препарати для індивідуального лікування хворих з патологією дихальної та серцево-судинної систем. Ознаки основних гомеопатичних препаратів на прикладі лікування хворих з ГРЗ. Найчастіші гострі респіраторні захворювання. Комплексні гомеопатичні препарати для лікування ГРЗ, зареєстровані в Україні. Огляд основних гомеопатичних монопрепаратів препаратів для лікування ГРЗ. Огляд основних гомеопатичних монопрепаратів.	2
7	Наукове обґрунтування гомеопатії. Основні напрями наукових досліджень у гомеопатії. Основні принципи, особливості дії, наукове обґрунтування. Використання принципів гомеопатії за Ганеманном.	2
8	Теорія розвитку хронічних захворювань і механізм дії гомеопатичних препаратів за Ганеманном. Поняття про життєву силу. Теорія віталізму.	2
9	Сучасні уявлення про механізми дії гомеопатичних лікарських засобів. Розвиток гомеопатії та механізм дії гомеопатичних лікарських засобів.	2
10	Теорії інформаційної дії гомеопатичних препаратів. Інформаційно-енергетична голограмна теорія. Поява теорії інформації. Пошук, відповіді та питання про гомеопатичну амолекулярну інформацію. Теорія уявлення про гомеопатичні ліки і організм людини в якості голограми. Силевий та інформаційний компонент гомеопатичних ліків.	2
11	Теорії інформаційних полів. Поняття про живу матерію, що лежить в основі корпускулярно-хвильових процесах.	2
12	Теорія спеціальних рецепторів. Дослідження рецепторних механізмів реалізації фізіологічних процесів. Гіпотеза участі пептидних медіаторів у підтримці структурного і функціонального гомеостазу.	2
13	Джерела знань про гомеопатичні лікарські засоби. Випробування лікарських субстанцій на здорових добровольцях.	2
14	Правила проведення гомеопатичних прувінгів. Дослідження гомеопатичних лікарських субстанцій. Реєстрація симптомів при проведенні гомеопатичних прувінгів.	2
15	Поняття про медикаментозний патогенез і медикаментозний діагноз. Уявлення про картину дії ліків. Сукупність симптомів при вживанні гомеопатичних лікарських препаратів.	2
Разом		30

Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
I	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	60
Разом		60

Індивідуальні завдання

1. Підготовка презентації у форматі PowerPoint за окремими питаннями теми.
2. Підготовка матеріалів щодо побічної реакції лікарських засобів основних фармакологічних груп та шляхи їх попередження.
3. Бібліографічний пошук з теми заняття (10 та більше джерел з тезами).
4. Підготовка огляду наукової літератури за темами, що вивчаються.
5. Робота в студентській науковій групі кафедри та доповідь на науково-практичних конференціях.

Перелік теоретичних питань з дисципліни:

1. 1. Визначення гомеопатії. Основний принцип гомеопатичного методу лікування - принцип подібності.
2. С.Ганеман - засновник гомеопатії. Основні праці С. Ганемана. Д.В. Попов - засновник Київської школи гомеопатії.
3. Історичний розвиток світової та вітчизняної гомеопатії.
4. Сучасне наукове обґрунтування гомеопатичного методу лікування. Принцип малих доз.
5. Походження та способи виготовлення гомеопатичних ліків. Принцип потенціювання.
6. Джерела знань про гомеопатичні ліки. Основний принцип дослідження гомеопатичних ліків - дослідження на практично здорових людях.
7. Сучасні правила дослідження гомеопатичних ліків на здорових.
8. Визначення лікарської хвороби і лікарського патогенезу.
9. Лікарське загострення, його типи.
10. Значення симптомів в гомеопатичній практиці.
11. Повноцінний симптом. Його визначення, клінічні приклади.
12. Особливості гомеопатичної історії хвороби, ведення лікарської документації.
13. Визначення модальностей. Клінічні приклади.
14. Особливості обстеження хворого в гомеопатії: використання анамнестичних даних, клінічних та лабораторних досліджень. Клінічні приклади.
15. Спонтанна розповідь хворого, спрямоване та не спрямоване опитування. Клінічні приклади.
16. Оцінка симптомів, їх ранжування за цінністю. Клінічні приклади.
17. Визначення та основні принципи гомеопатії.
18. Визначення органотерапії та ізопатії.
19. Основні принципи методу Фоля та гомотоксикології.
20. Основні гомеопатичні препарати для індивідуального лікування хворих з ГРЗ.
21. Основні гомеопатичні препарати для індивідуального лікування хворих з деякими алергічними станами.
22. Основні гомеопатичні препарати для індивідуального лікування хворих з захворюваннями серцево-судинної системи.
23. Основні гомеопатичні препарати для індивідуального використання в стоматології.

Методи навчання

- вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда);

- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (тематичні дискусії, панельна дискусія, мозковий штурм, круглий стіл, аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод), ділові ігри, презентації, робота з інтерактивними опитувальниками).

Форми та методи контролю

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- програмований контроль;
- практична перевірка;
- самоконтроль;
- самооцінка.

Форми оцінювання:

- попередній;
- поточний;
- залік.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

Система поточного та підсумкового контролю

При оцінюванні засвоєння кожної теми виставляється оцінка за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з використанням розроблених з урахуванням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти для дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичними вказівками для вивчення тем. Використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимальний бал поточної успішності – 120 балів) – конвертація сумарної оцінки поточної успішності – проводиться лише після поточного заняття, що передує екзамену. Конвертація проводиться за наступним алгоритмом (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>):

- підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модуля (з точністю до сотих балу);

- для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середню оцінку отриману за традиційною 4-бальною шкалою треба помножити на коефіцієнт 24. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка складає 2 бали. У цьому разі студент отримує 0 балів за багатобальною шкалою;

- середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі, а не на фактично відвідану студентом.

Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності для модуля дисципліни складає 72 бали.

Відпрацювання незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти відбувається на кафедрі, кількість спроб відпрацювання незадовільної оцінки не обмежена. Відпрацювання незадовільних оцінок розпочинається за два тижні до закінчення семестру і проводиться у випадку, якщо в здобувача освіти середній бал менше 3,0.

Дисципліна завершується заліком. До складання заліку допускають здобувачів вищої освіти, що відвідали всі лекційні, практичні заняття, (або відпрацювали пропущені заняття у встановленому порядку), виконали всі вимоги навчального плану, і набрали конвертовану суму балів не меншу за мінімальну (**72 бали**). Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – **200 балів**. У «Відомість підсумкового модульного контролю» в колонку «Поточний контроль (бали)» викладач вносить бали після їх конвертації з середнього балу успішності згідно таблиці, у колонку

«Підсумковий контроль (бали)» викладач робить запис «зараховано».

Методичне забезпечення

1. Календарно-тематичний план лекцій, тематичний план практичних занять.
2. Силабус.
3. Мультимедійні презентації лекцій, відеофільми.
4. Навчальна література, яка використовується при вивченні дисципліни.

Рекомендована література

Основна література:

1. Лисенюк В.П., Симоненко Г.Г. Основи сучасної гомеопатії: навчальний посібник. - К.: Ходак, 2003. - 200 с.
2. Гомеопатія (переклад з рос. мови). Т.І. Єрмоленко, Л.Т. Киричок, С.Я. Ананько.: нав. посібник для студентів медичних вузів. Х.: ТОВ «Планета-Принт», 2016, 167 с.

Допоміжна:

3. Попова Т.Д. Лекції по гомеопатії. - К., 1993. - 45 с.

Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – <http://www.nbuv.gov.ua>
2. «Асоціація фахівців з народної та нетрадиційної медицини України»
<http://surl.li/mgzpy>
4. Офіційний сайт фармацевтичної енциклопедії –
<https://www.pharmencyclopedia.com.ua/>
5. Сайт журналу «Фармацевт практик» – <https://fp.com.ua/> 6. Офіційний сайт журналу «Провізор» – <https://www.provisor.com.ua>

Розробники: д. фарм. н., професор Сергій КОВАЛЬОВ,

к. мед. н., доцент Наталія ДЕВ'ЯТКІНА

к. фарм. н., викладач Наталія ВЛАСЕНКО